

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ОСВІТНЬО- НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

Д.О. Данильченко¹, В.М. Мороз²

¹ магістрант кафедри соціології і публічного управління, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

² завідувач кафедри соціології і публічного управління, доктор наук державного управління, професор, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Dmytro.Danylchenko@khi.edu.ua

Розвиток освітньо-наукового середовища є стратегічним пріоритетом державної політики України, оскільки саме якісна освіта та потужна наукова база формують інноваційний потенціал суспільства, підвищують його конкурентоспроможність і забезпечують сталий розвиток. В умовах глобалізації, цифрової трансформації та євроінтеграції особливої актуальності набуває створення ефективних механізмів публічного управління, які здатні забезпечити синергію між державою, наукою, освітою, бізнесом і громадянським суспільством.

Публічне управління розвитком освітньо-наукового середовища передбачає узгоджені дії державних інституцій, органів місцевого самоврядування, освітніх і наукових установ, спрямовані на створення умов для інтелектуального розвитку людини. Основними механізмами є нормативно-правовий, інституційний, фінансово-економічний, інформаційно-аналітичний та кадровий. Їх ефективність залежить від рівня координації політики між Міністерством освіти і науки України, Національним фондом досліджень, Національною радою з питань розвитку науки і технологій, а також регіональними органами управління освітою.

Одним із ключових напрямів є інтернаціоналізація освіти і науки, що сприяє інтеграції України у Європейський дослідницький простір та Європейський простір вищої освіти. Це передбачає розвиток академічної мобільності, участь у міжнародних програмах (Horizon Europe, Erasmus+), а також створення умов для залучення іноземних науковців і студентів.

Сучасні виклики включають недостатній рівень фінансування наукової діяльності, нерівномірний розвиток інфраструктури, відтік кадрів, а також розрив між освітнім процесом і потребами ринку праці. Подолання цих проблем потребує посилення стратегічного планування, розширення практики програмно-цільового управління, запровадження публічно-приватного партнерства у сфері інновацій. Важливо створювати науково-освітні кластери, інноваційні парки, лабораторії відкритих досліджень, що поєднують ресурси держави, університетів і бізнесу.

Цифровізація управління освітою і наукою відкриває нові можливості для прозорості й ефективності. Створення єдиних цифрових платформ, баз даних досліджень, відкритих репозитаріїв і систем моніторингу якості освіти забезпечить прийняття управлінських рішень на основі даних (data-driven policy). Водночас важливою передумовою сталого розвитку є підтримка людського капіталу — розвиток академічної доброчесності, системи наставництва, безперервного професійного зростання викладачів і науковців.

Ефективні механізми публічного управління у сфері освіти і науки повинні поєднувати стратегічне бачення, сучасні управлінські технології, цифрові інструменти та партнерську взаємодію всіх зацікавлених сторін. Це дозволить сформувати відкритий, конкурентоспроможний і стійкий освітньо-науковий простір України, інтегрований у глобальну інноваційну екосистему.